

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO NR. I-678 21¹ STRAIPSNIO IR 1 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos bankas, atlikdamas finansų rinkos priežiūros funkcijas, periodiškai peržiūri finansų rinkos dalyvių mokamų įmokų, skirtų priežiūros išlaidoms padengti, atitiktį faktiškai patiriamoms priežiūros išlaidoms¹. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 21¹ straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama padidinti einamųjų metų priežiūros įmokų dydžių nustatymo tikslumą ir subalansuoti Lietuvos banko patiriamų išlaidų padengiamumą mokėjimo ir elektroninių pinigų rinkos priežiūros srityje.

Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti, kad finansų rinkos dalyvių mokamos įmokos būtų proporcingos, atitiktų finansų rinkos dalyvių veiklos apimtį ir priežiūros intensyvumą bei padengtų Lietuvos banko patiriamas priežiūros išlaidas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė (tel. +370 607 92 083, el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt)) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (patarėja, pavaduojanti skyriaus vedėją, Joana Daukševič (tel. +370 690 31 946, el. p. joana.dauksevic@finmin.lt)) vyriausioji specialistė Austėja Šataitė (tel. +370 690 32 141, el. p. austeja.sataite@finmin.lt), Lietuvos banko Teisės ir licencijavimo departamento (direktorius Arūnas Raišutis (el. p. araisutis@lb.lt)) Teisėkūros skyriaus vadovė Kristina Sačilkienė (el. p. ksacilkiene@lb.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 21¹ straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 1 ir 2 prieduose nurodyti finansų rinkos dalyviai įmokas už einamuosius metus privalo pervesti į Lietuvos banko nurodytas sąskaitas ne vėliau kaip iki einamųjų metų gegužės 31 dienos.

Pagal Lietuvos banko įstatymą, finansų rinkos dalyviai privalo mokėti įmokas, skirtas Lietuvos banko patiriamoms finansų rinkos priežiūros išlaidoms padengti. Konkrečios finansų rinkos dalyvių grupės, įmokų bazės ir maksimalūs įmokų dydžiai nustatyti Lietuvos banko įstatymo 1 priede. Mokėjimo įstaigoms, elektroninių pinigų įstaigoms ir jų filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje, įmokos apskaičiuojamos nuo metinių su mokėjimo paslaugų teikimu ir (arba) elektroninių pinigų leidimu susijusių pajamų. Šiuo metu šių finansų rinkos dalyvių maksimalus priežiūros įmokos dydis yra 0,65 procento įmokos bazės.

Pagal galiojančią teisinį reguliavimą minimalus metinis priežiūros įmokos dydis nenustatytas, todėl tais atvejais, kai finansų rinkos dalyvių pajamos yra labai mažos arba jie veiklos faktiškai nevykdo, priežiūros įmokos gali būti nemokamos arba jos yra itin nedidelės, nors Lietuvos bankas tokių subjektų atžvilgiu vis tiek turi priežiūros pareigą, todėl atlieka priežiūros veiksmus ir patiria priežiūros išlaidų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Lietuvos bankui vykdant finansų rinkos dalyvių įmokų, skirtų priežiūros išlaidoms padengti, peržiūrą paaiškėjo, kad šiuo metu Lietuvos banko įstatyme nustatytas finansų rinkos dalyvių įmokų pervedimo terminas (iki gegužės 31 dienos) riboja galimybes Lietuvos bankui, planuojant einamųjų

¹ [Išlaidos už finansų rinkos priežiūrą | Lietuvos bankas.](#)

metų finansų rinkos priežiūros išlaidas, naudoti išsamius ir aktualius duomenis apie finansų rinkos dalyvių veiklos rezultatus ir parengti tikslią prognozę dėl finansų rinkos dalyvių įmokų dydžių bei būsimų Lietuvos banko priežiūros išlaidų. Tikslūs ir aktualūs duomenys būtini tam, kad būtų galima pagrįstai ir proporcingai nustatyti einamųjų metų priežiūros įmokų dydžius. Šie duomenys leistų tiksliau įvertinti finansų rinkos dalyvių veiklos apimtį bei priežiūros intensyvumą ir atitinkamai paskirstyti priežiūros išlaidas.

Įstatymo projektu siūloma:

1) keisti Lietuvos banko įstatymo 21¹ straipsnio 5 dalį finansų rinkos dalyvių įmokų pervedimo terminą perkeltiant iš gegužės 31 dienos į liepos 15 dieną. Toks pakeitimas reikšmingai pagerintų duomenų apie finansų rinkos dalyvių veiklos apimtį kokybę ir prognozių apie priežiūros išlaidas tikslumą. Lietuvos banko pajamos būtų pripažįstamos ne II, o III metų ketvirtį, tačiau bendram metiniam Lietuvos banko veiklos rezultatui tai įtakos neturės. Siūlomas termino pakeitimas taip pat neturės įtakos finansų rinkos dalyvių mokamų įmokų dydžiui;

2) tikslinti Lietuvos banko įstatymo 1 priedo 4–7 punktuose nustatytus mokėjimo ir elektroninių pinigų rinkos priežiūros įmokų dydžius. Mokėjimo ir elektroninių pinigų rinkoje priežiūros įmokų pokyčiai paskutinį kartą buvo įgyvendinti 2019 metais. Nuo 2019 metų mokėjimo ir elektroninių pinigų rinkos dalyvių skaičius reikšmingai išaugo, atitinkamai augo ir pajamos iš licencinės veiklos – mokėjimo įstaigų 5,6 karto, elektroninių pinigų įstaigų 11,4 karto. Šis augimas lėmė ne tik didesnes pajamas ir pelną, bet ir didino Lietuvos banko priežiūros funkcijų apimtį – didėjo su licencijavimo procesais susijusių leidimų išdavimo procesų apimtys, sustiprinta pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priežiūra, padidėjo vartotojų apsaugai skirtų darbų apimtys ir kt. Be to, apie 20 procentų prižiūrimų minėtos rinkos dalyvių visai neprisidėjo prie Lietuvos banko patiriamų priežiūros išlaidų padengimo, nors jų priežiūra iš esmės yra analogiška kaip ir įmokas mokančių finansų rinkos dalyvių. Lietuvos banko atliktas vertinimas parodė, kad net ir taikant visą šiuo metu įstatyme nustatytą maksimalų įmokos dydį surenkamų įmokų nepakanka visoms šio sektoriaus priežiūros išlaidoms padengti. Taip pat, siekiant suvienodinti Lietuvos banko įstatymo 1 priede vartojamus terminus, keičiami šio priedo 39 ir 42 punktai ir nustatoma, kad vietoj sąvokos „įmokos suma“ bus vartojama sąvoka „įmokos dydis“. Tai prisidės prie teisės akto nuoseklumo didinimo.

Atsižvelgdamas į šį priežiūros įmokų ir patiriamų išlaidų atotrūkį, 2025 metų kovą Lietuvos bankas rengė viešąją konsultaciją² su mokėjimo įstaigų ir jų filialų, elektroninių pinigų įstaigų ir jų filialų atstovais, mokėjimo įstaigų ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijomis, kurios metu aptarti keli galimi priežiūros įmokų minėtiems rinkos dalyviams keitimo variantai. Rinkos dalyviai išreiškė poreikį užtikrinti įmokų apskaičiavimo stabilumą, todėl kaip priimtinesnis buvo įvertintas variantas pakeisti maksimalų įmokos dydį (iš 0,65 procento į 1 procentą), nekeičiant dabartinės įmokos apskaičiavimo formulės ir kartu nustatant laipsnišką įmokos didinimą, t. y., įsigaliojus naujam maksimaliam įmokos dydžiui (1 procento), pirmuosius 2 metus, jeigu apskaičiuotas dydis viršija 300 000 eurų, taikoma maksimali 300 000 eurų įmoka, o nuo 2029 m. sausio 1 d. siūloma taikyti ne didesnę nei 400 000 eurų įmokos dydį, atsižvelgiant į patiriamas priežiūros išlaidas). Pereinamasis laikotarpis užtikrintų reguliavimo prognozuojamumą ir suteiktų rinkos dalyviams galimybę laipsniškai prisitaikyti.

Atsižvelgiant į tai, kad negaunantys pajamų sektoriaus dalyviai šiuo metu įmokų nemoka, o mažas pajamas gaunančių subjektų mokamos įmokos yra labai mažos ir bazinių Lietuvos banko priežiūros kaštų nepadengia, siūloma nustatyti minimalią metinę įmoką. Atsižvelgiant į Lietuvos banko patiriamus bazinius priežiūros kaštus, visos apimtys licenciją turinčioms įstaigoms būtų taikoma 5 000 eurų, o ribotos veiklos licenciją turinčioms įstaigoms – 3 000 eurų minimali įmoka. Taip visi prižiūrimi rinkos dalyviai prisidėtų prie sektoriaus priežiūros išlaidų, o minimali našta būtų diferencijuota pagal licencijos pobūdį ir apimtį.

Taigi Įstatymo projektu siūlomas 1 procento maksimalus įmokos dydis sudarytų galimybes geriau padengti priežiūros išlaidas, minimalios įmokos užtikrintų visų prižiūrimų subjektų

² https://www.lb.lt/uploads/consultations/docs/51137_f1134797aa878a8db38dbcd0818b2e7.pdf

prisidėjimą prie sektoriaus priežiūros kaštų padengiamumo, o absoliučios įmokos ribos ir jų laipsniškas didinimas – finansinės naštos proporcingumą bei prognozuojamumą.

Siūloma, kad nauji įmokų dydžiai būtų pradėti taikyti nuo 2027 metų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įgyvendinus Įstatymo projektu numatytas priemones visi mokėjimo ir elektroninių pinigų rinkoje veikiantys dalyviai proporcingai prisidės prie priežiūros išlaidų padengimo ir priežiūros įmokos bus apskaičiuojamos tiksliau.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įgyvendinus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, bus užtikrintas tikslesnis ir proporcingas priežiūros išlaidų padengiamumas.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus
Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu Įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti Lietuvos bankas iki 2026 m. gruodžio 31 d. parengs ir patvirtins Lietuvos banko valdybos nutarimą, kuriuo bus pakeistas Lietuvos banko valdybos 2012 m. kovo 28 d. nutarimas Nr. 03-73 „Dėl Prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokų apskaičiavimo metodikos ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Finansų rinkos priežiūra“, „elektroninių pinigų įstaiga“, „mokėjimo įstaiga“, „įmokos“, „maksimalūs dydžiai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
